

Leunend op de dijk, is het woonhuis het eerste onderdeel van de nieuwe buitenplaats.

DIJKHUIS 2.0

WONING ZWARTEWAAAL (ZH)

Volmaakt aansluitend op de omgeving en leunend op een oude dijk, tekende architect Art Nieuwpoort in Zwartewaal op het voormalige eiland Voorne een woonhuis waar beton en hout(-skeletbouw) elkaar fantastisch aanvullen.

De in 1980 gevormde gemeente Brielle ten zuiden van Rotterdam bestaat uit het oude vestingstadje Brielle met daaromheen de kernen Vierpolders en Zwartewaal. Door de ontsluiting door de Calandbrug, de Thomassentunnel en de Spijkenisserbrug, merkt een bezoeker het nauwelijks, maar Brielle ligt op een eiland: Voorne. De gemeente telt in 2011 15.9978 inwoners: het grootste deel in Brielle (circa 12.145), de rest in Vierpolders (1.690) en Zwartewaal (1.873).

Het voormalige havenstadje aan de Maas en de streek hebben een lange en rijke historie die de oorsprong is van veel de Nederlandse taal verrijkende uitdrukkingen. 'Op 1 april verloor Alva zijn bril' (Brielle, ook wel Den Briel geheten) verwijst naar de inname van het stadje op 1 april 1572 'in naam van Oranje' door de geuzen. De Spanjaarden verloren daarmee voor de eerste maal hun gezag in

een Nederlandse stad. Maar wie weet dat de uitdrukking 'koekebakker' voor een weinig prijzenswaardig persoon een directe verwijzing is naar de toenmalige Spaans getrouwe burgemeester Koekebakker? Elk jaar op 1 april zet de stad zijn poorten open voor wie de overwinningsoes wil herbeleven.

Woonplaats en vakantieplek Met de opmars van de zware industrie, dreigde Brielle met zijn bijna 400 monumenten en een van de best bewaarde vestingen van Nederland in de twintigste eeuw, bijna letterlijk tussen wal en schip te vallen. Met de aanleg van de industriegebieden in de voormalige Maas (Botlek, Europoort, Maasvlakte) verdampte de scheepvaart als bron van inkomsten. De ontsluiting door de bruggen bracht bovendien met zich mee dat de bestuurlijke en culturele instellingen onder druk kwamen te staan door de concurrentie van Rotterdam. Sinds de laatste dertig jaar wordt de rijkdom aan cultuurhistorie voor de omgeving echter steeds belangrijker. Brielle heeft daarom voor veel mensen weer aantrekkingskracht gekregen als woonplaats of vakantieplek. De Brielse Maas, tegenwoordig een binnenmeer, biedt daarbij veel recreatiemogelijkheden.

Dijkhuisje Achter de Wouddijk, even buiten Zwartewaal, staat het ouderlijk huis van de particuliere opdrachtgever van Art Nieuwpoort. De woning wordt omzoomd door een stuk agrarisch land van 5000 m² dat bij een bestemmingsplanwijziging een woonbestemming kreeg. Toen huis en grond in bezit kwam van de voormalige kwekerszoon die inmiddels naar de drukte van de grote stad was verhuisd, leek het hem dan ook een goed idee het perceel samen met zijn vrouw als vakantiewoning te gebruiken. Het ouderlijk huis was daar niet meer voor geschikt, evenals het oude dijkhuisje. Moderne smaak vraagt om een moderne oplossing en besloten werd het perceel met hulp van een architect in ontwikkeling te nemen.

Minimalistisch De architectuur van Art Nieuwpoort wordt gekenmerkt door heldere minimalistische gebouwen waarin vorm, constructie, materiaalgebruik en detaillering centraal staan. "Alle toegepaste materialen worden gekozen op basis van hun constructieve-, thermische- en esthetische eigenschappen", aldus de architect. "Ik laat ze het liefst in het zicht waardoor een gebouw direct transparant op de bezoeker overkomt. De materialen en detailleringen worden teruggebracht tot hun pure essentie waardoor bespaard wordt op arbeid en natuurlijk grondstoffengebruik." Deze werkwijze leidt tot een directe, ongecompliceerde architectuur waarin de relatie tussen gebouw, gebruiker, (natuurlijke) omgeving en (bouw) kosten optimaal tot zijn recht komt. Het Houtblad publi-

ceerde al eerder zijn Woonhuis te Hattum (Het Houtblad 5/2001, p32-35) en het was de publicatie van dat huis dat de opdrachtgevers op zijn spoor zetten.

Buitenplaats De eerste insteek van de opdrachtgever was een vakantiewoning te bouwen voor 'er bij'. Maar met omvang en mogelijkheden van het perceel, gekoppeld aan een groeiende behoefte uiteindelijk terug te keren naar de rust en stilte van zijn geboortegrond, groeide de ambitie naar een volwaardig ruim woonhuis voorzien van alle moderne voorzieningen, een atelier/logeerhuis en een zwembad met bijgebouw. Art Nieuwpoort: "De opdrachtgever zocht naar niet-standaard. De gedachtegang was dezelfde als die in Hattum. Naar analogie van vroeger hebben we het uiteindelijke project met zijn diverse onderdelen een buitenplaats genoemd. Naast het thans gerealiseerde woonhuis is het ontwerp voor een poolhouse gereed, en wordt gewerkt aan de realisatie van een atelier/logeerhuis. Een tuin- / en landschapsonwerp van Bart Hoes verbindt de verschillende bebouwing en plaatst deze in een nieuwe context, gebruikmakend van bestaande landschappelijke elementen."

De houten constructie van het zwembadhuis zal later dit jaar verrijzen.

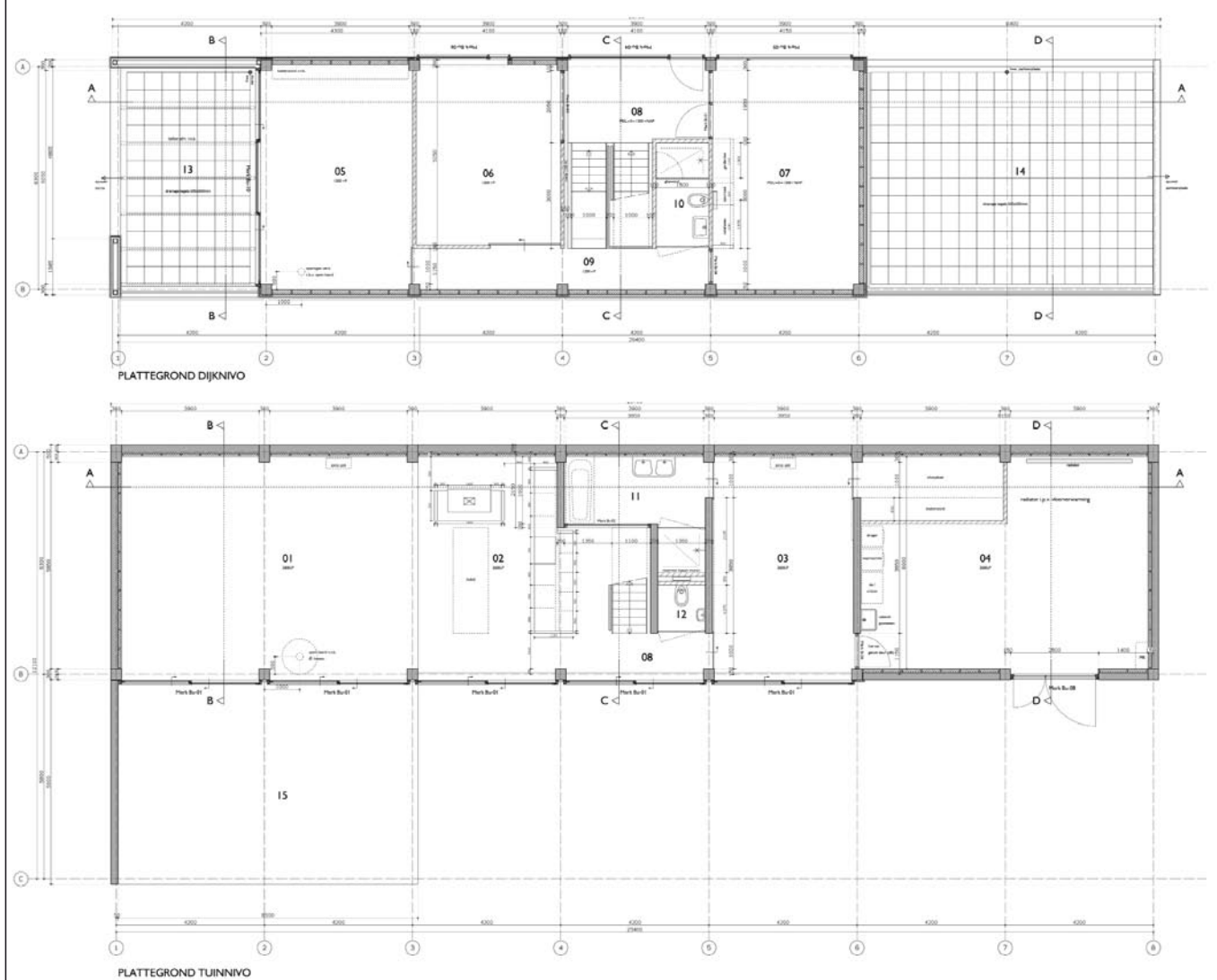
De ruwbezaagde geïmpregneerde delen van de gevel passen goed in het landschap.

De lichtlijst van het huis is dan plint, dan bovenlicht.

Zicht vanaf de entree naar de lager gelegen woonkamer. Nieuwpoort speelt met doorkijkjes.

Houten gevel In zijn ontwerp plaatste Nieuwpoort het woonhuis tegen de dijk aan, op de plek van een vervallen dijkhuisje. Echter, waar de entree, garage, logeer- en werkkamers van de eerste verdieping op de dijk rusten, is de rest van de woning begraven in de dijk. Deze keuze maakte een betonnen constructie als grondkering nodig die de stevigheid van de dijk niet zou ondergraven. "Voorne kent prachtige houten schuren, ook in de onmiddellijke nabijheid van deze plek. Ik wilde het woonhuis dan ook niet als een betonnen kolos in de dijk hangen, sterk contrasterend met zijn omgeving." Het betonnen frame is op de bovenste verdieping opgevuld met 150 mm dikke isolerende hsb-elementen, afgewerkt met gips binnen en vuren houten geveldelen buiten. Hierdoor wordt de nieuwbouw op een natuurlijke manier in het landschap opgenomen. Het hele volume is omkranst door een lichtlijst die het daglicht tot ver in de woning laat doordringen. Op de bovenste verdieping werkt deze als plint, maar in woonkamer en keuken juist als hemellicht. Mede door de opzet en oriëntatie van de woning, het gebruik van zonnepanelen en een sedumdak is gestreefd naar een o-energieconcept, al geeft Nieuwpoort toe dat dat zowel voor hem als de opdrachtgevers niet het eerste streven was.

LEGENDA

01 WOONKAMER

02 KEUKEN

03 ONBENOEMDE RUIMTE

04 ONBENOEMDE RUIMTE

05 SLAAPKAMER

06 SLAAPKAMER

07 ONBENOEMDE RUIMTE

08 VERKEERSRUIMTE

09 VERKEERSRUIMTE

10 BADKAMER

11 BADKAMER

12 TOILET

13 DAKTERRAS

14 OPSTELPLAATS AUTO

15 TERRAS

Eigentijds De plattegrond is een vernuftige spelen met doorkijkjes en ruimte. Verspringingen in hoogte en daklichten laten optimale daglichttoetreding toe. De architect heeft het fabuleuze uitzicht vanaf de dijk ingelijst in langwerpige ramen aan de noordzijde. De zuidelijk gelegen woonkamer aan de voet van de dijk geeft met een grote meranti schuifpui optimaal uitzicht op de tuin en de omgeving, het voormalig ouderlijk huis en het nog te bouwen poolhouse. In de woonkamer en keuken verwarmen houtaccenten het strenge beton. Over de volledige lengte van de woonkamer aan de dijkant is rood/bruin multiplex (betonplex) toegepast. De keuken is uitgevoerd in gegrijsd notenhout. Nieuwpoort: "Het hout buiten heeft goed uitgedroogd. Het past perfect in het polderlandschap en met de hsb-elementen hebben we een goede isolatie kunnen halen."

Zowel de architect als de opdrachtgever is trots op het bereikte resultaat. De ontwikkeling/transformatie van agrarisch gebied tot de ontwikkeling van een nieuwe buitenplaats is actueel en in deze vorm bijzonder. Het project verdient aandacht als voorbeeldproject voor de wijze

waarop dit thema ook op een eigentijdse manier/architectuur uitgevoerd kan worden, zonder te vervallen in (pot)sierlijke neo-stijlen uit het verleden... •

Plattegrond dijk- en tuinniveau.

KEES DE VRIES**Feiten en getallen****Locatie:**

Zwartewaal (Zuid-Holland)

Opdrachtgever:

particulier

Architect: Artworks Delft; Art Nieuwpoort (artnieuwpoort.nl)**Aannemer:**Peltenburg Bouw Groot-Amers (peltenburg.nl)**Constructeur:**Hopman ingenieursburo Haastrecht (hopman-ingburo.nl)**Leverancier kozijnen:**Para BV Nieuw-Buinen (parabv.nl)**Houtsoort kozijnen:**

meranti

Houtsoort gevelbekleding:

ruw bezaagde geïmpregneerd vuren delen

Leverancier houten meubilair:keuken; Fred Constant Assendelft (fredconstant.nl)**E-installaties:**

A&B electrotechniek Gorinchem

W-installaties:PHIT Rotterdam (phit.eu)**Oppervlakte:**300 m²**Bouwperiode:**

2009-2011